

NORGES INDSKRIFTER

INDTIL REFORMATIONEN.

UDGIVNE

FOR

DET NORSKE HISTORISKE KILDESKRIFTFOND.

FØRSTE AFDELING:

NORGES INDSKRIFTER MED DE ÆLDRE RUNER.

CHRISTIANIA.

A. W. BRØGGERS BOGTRYKKERI.

1891—1903.

Kapitel II.

Ethvert Runenavn begynder med den Lyd, som Runetegnet udtrykker, undtagen Navnene paa de Runer, som betegner Lyd, der ikke kan findes i et Ords Fremlyd (Runerne for \times og η).

Det synes nu at maatte indrømmes, at en gotisk Mand, som vilde danne Runenavne efter det Princip, at de skulde være Ord, som ellers (med en af Anvendelsen som Runenavne uafhængig Ordbetydning) brugtes i det gotiske Sprog, kan have uden noget fremmed Ord som Forbillede givet Runen for η Navnet **Iŋws*, der var kjendt som Navn paa en gotisk Stammeheros. Thi naar den Lyd, som Runetegnet udtrykte, skulde kunne udtales, maatte den følge efter en Vokal, altsaa f. Eks. *iŋ*. Og skulde nu Runens Navn være et i det gotiske Sprog ellers brugt Substantiv, saa var det vistnok ikke muligt at finde noget gotisk Ord, som laa nærmere end **Iŋws*²⁾.

Ligesaa finder jeg det rimeligt, at enkelte andre Runenavne er dannede af en Goter uden noget andet fremmed Forbillede end det, som laa i Gjengivelsen af den Lyd, som vedkommende Bogstav udtrykte. Saaledes Navnet paa *i: īs*.

er [wer mit der neuen kunst umgehen wollte] in einer aufzählung der namen in alliterierenden versen, die er ins gedächtnis aufnahm.«.

1) Jfr. om R. Meyers Opfatning Luft S. 16.

2) Gundermann nævner *enguz* blandt Runenavne, som finder »ihre genaue Entsprechung in der Quelle des Runenalphabets«. Hvad han her tænker paa, ved jeg ikke.

Vi tør tro, at Goterne fik Meddelelse om det latinske og græske Bogstavtegn **I** og samtidig fik Meddelelse om, at dette Tegn udtrykte *i* eller, saaledes som i Latin, hed *i*. Naar nu Goterne skulde nævne *i* som Bogstavnavn i sammenhængende Tale, laa det meget nær at give det, naar det forekom i Nominativs Forhold, Nominativmærket *-s*, i Lighed med f. Eks. *stabs*, som vistnok var det Ord, der allerede dengang betegnede »Runestav«. Man kunde saaledes let komme til at bruge som gotisk Bogstavnavn i Nominativ **īs* med en dertil svarende Akkusativ *ī*.

Men naar nu en Goter senere søgte at gennemføre det Princip, at ethvert Bogstavnavn skulde være et Ord, som havde en Ordbetydning i det gotiske Sprog uafhængig af den at være Bogstavnavn, da var der fra det forudsatte Navn **īs*, i Akkus. *ī*, kun et lidet Skridt til at bruge som Runenavn Nomin. *īs*, i Akkus. *īs*, det vil sige det Ord, som havde Betydningen »Is«¹⁾.

Ikke alle Runenavne er dog efter min Mening dannede uden noget bestemtere fremmed Forbillede; ja, saavidt jeg tror, ikke engang de fleste Runenavne.